

“RSC: el quart vèrtex en la integració de sistemes de gestió. Anàlisi de la mineria catalana”

¹Carla Vintro Sánchez, ¹Jordi Fortuny Santos, ²Lluís Sanmiquel Pera, ²Modest Freijó Álvarez i ²Joaquín Edo Tomás

¹Dept. d'Organització d'empreses (carla.vintro@upc.edu; jordi.fortuny@upc.edu)

²Càtedra Iberpotash de Mineria Sostenible (sanmi@emrn.upc.edu; freijo@ee.upc.edu; edo@emrn.upc.edu)

Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa.

1.Introducció.

Cada vegada és més freqüent trobar les sigles RSC en textos diversos. Aquestes fan referència a la Responsabilitat Social Corporativa, un model integral de gestió empresarial que inclou aspectes econòmics, socials i medi ambientals (Kleine i Hauff, 2009), i que està orientat a satisfer les necessitats i expectatives dels diferents grups d'interès de l'empresa: consumidors, treballadors, accionistes, governs, sindicats, proveïdors i societat en general.

La seva aplicació és voluntària des d'un punt de vista legal i inclou temes medi ambientals, de qualitat, i de seguretat. Exemples d'iniciatives de RSC aplicades per les empreses són l'adopció de codis de conducta, la incorporació d'objectius socials a l'estratègia general, i la implantació de sistemes de gestió de la RSC. Tal i com apunta Araya (2003) aquestes iniciatives comparteixen una orientació comú en les àrees de qualitat ambiental, drets humans, i pràctiques competitives, que poden relacionar-se amb la gestió medi ambiental, de seguretat laboral, i de qualitat de productes i serveis, respectivament. Aquestes relacions es tradueixen en l'existència de sinèrgies entre la RSC i els sistemes de gestió:

RSC i gestió de la qualitat: els consumidors cada vegada donen més importància a la qualitat i a les condicions en les que el producte es realitza (Fernández i Merino, 2005). En aquest sentit, el llibre Verd de la Unió Europea estableix com a part de la responsabilitat social de les empreses la instauració de relacions a llarg termini amb els seus clients, centrades en la comprensió de les necessitats i expectatives (European Commission, 2001). Les relacions però, no només s'han de centrar en els clients, sinó que les empreses han d'ampliar la visió i centrar el seu compromís en la satisfacció de tots els grups d'interès de l'empresa, base de la RSC.

RSC i gestió medi ambiental: les pràctiques respectuoses amb el medi ambient constitueixen un dels pilars fonamentals de la RSC (European Commission, 2001). D'aquesta manera, la disminució del consum de recursos i la reducció de residus i emissions contaminants, junt amb els plans de recuperació de l'entorn afectat per les activitats, redueixen el impacte de les operacions. A més a més, el compromís medi ambiental ha evolucionat, i s'ha adquirit un compromís amb el desenvolupament sostenible a nivell local, regional i nacional.

RSC i gestió de la seguretat i salut laboral: la seguretat i salut en el treball és un requisit indispensable de tota organització i és, al mateix temps, un dels aspectes bàsics de la RSC (European Commission, 2001). L'Agència Europea per la Seguretat i Salut en el Treball (OSHA, 2004) considera a la RSC com una prioritat estratègica per la reducció de sinistres laborals. Diferents organismes internacionals han publicat guies i pautes relatives a la RSC, i entre els principis que estableixen fan referència a la seguretat i salut laboral. Alguns d'aquests documents són el Pacte Mundial de les Nacions Unides (Global Compact), convenis i recomanacions de la OIT, el Llibre Verd, i les directrius de la OCDE sobre responsabilitat social.

Sota aquest context, hem centrat la recerca en l'anàlisi de la RSC i dels sistemes de gestió en el sector de la mineria.

2. Treball.

S'ha realitzat un estudi de la mineria d'àrids i de pedra natural de Catalunya a través d'un qüestionari de 4 pàgines que recollia preguntes referents a les activitats de gestió de la qualitat, del medi ambient, de la seguretat laboral, i de la RSC a les empreses. Les empreses s'han identificat en el Registre d'explotacions mineres de Catalunya (Directori de l'any 2008) de la Subdirecció General de Mines del Govern. En total s'han recollit respostes de 60 empreses (22,6% de resposta). Tots els qüestionaris s'han enviat, junt amb una carta de presentació, per correu electrònic i per correu postal a l'atenció del responsable de sistemes de gestió, o en el seu defecte, a l'atenció del gerent.

3. Conclusions.

Les empreses mineres catalanes tenen certa experiència en l'aplicació de sistemes de gestió i estan compromeses envers els diferents grups d'interès. El 48% de les empreses participants en l'estudi té implantat un sistema de gestió de la qualitat ISO 9001, el 22% disposa d'un sistema medi ambiental ISO 14001, i el 3% té implantat un sistema de gestió de la seguretat laboral OHSAS 18001. Només 1 empresa té implantat un sistema de gestió de la RSC (estàndard UNE 22480 de gestió minera sostenible). Aproximadament el 50 % de les empreses no coneix l'estàndard UNE 22480 que és específic pel sector de la mineria. La RSC apareix com la més desconeguda, però es detecta un interès incipient per part de les empreses i comença a situar-se com el quart vèrtex de la integració de sistemes de gestió.

4. Bibliografia.

- Araya, M. (2003). Negociaciones de inversión y responsabilidad social corporativa: explorando un vínculo en las Américas. *Ambiente y Desarrollo*, 19, pp.74-81.
- European Commission (2001). Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility. Green Paper. Directorate-General for Employment and Social Affairs, Brussels.

- Fernández, D. i Merino, A. (2005). ¿Existe disponibilidad a pagar por responsabilidad social corporativa? Percepción de los consumidores. *Universia Business Review*, 7, pp. 38-53.
- Kleine, A. i Hauff, M. (2009). Sustainability-Driven Implementation of Corporate Social Responsibility: Application of the Integrative Sustainability Triangle. *Journal of Business Ethics*, 85, pp. 517-533.
- OSHA (2004). Corporate social responsibility and safety at work. European Agency for Safety and Health at Work, Luxembourg.